

Beretning 2025

INDLEDNING

”Den, der står ene, står stærk” lyder en let omskrevet replik fra et Ibsen-stykke. Det kan jeg nu ikke skrive under på. Når FBL-Hjørring klarer sig helt pænt, skyldes det samarbejde internt og med andre organisationer.

I bestyrelsen har der været et rigtig godt arbejde og samarbejde i det forløbne år. Vi har forskellige forcer, og de er kommet i spil til foreningens bedste. Jeg vil ikke nævne, hvad hver enkelt har bidraget med – beretningen skulle gerne give jer et samlet billede – men jeg vil gerne præsentere personerne. Det drejer sig om Niels Bendsen, Jens-Christian Hansen, Kirsten Holmsberg og Jørgen Gehl. Og så vores to suppleanter, Kristian Lindgren og Vibe Falk.

Internt i foreningen får vi i bestyrelsen også input fra vores trægruppe, som ud over mig består af Esther Mortensen, Jørgen Stubgaard, Erik Arnfjord og fra i år også Svenning Kristensen.

Udadtil er vores største samarbejdspartner – hvis man kan bruge det udtryk – Hjørring Kommune; men også vores Landsforening, Hjørring Folkeuniversitet og Museumsforeningen samarbejder vi med på forskellig vis, som I vil høre lidt nærmere om senere.

En særlig samarbejdspartner er selve museet, Vendsyssel Historiske Museum, som på mange måder er vores hjem, fordi det lægger hus til vores møder. Det er vi meget glade for.

RELATIONEN TIL KOMMUNEN

Med hensyn til samarbejdet med kommunen drejer det sig naturligvis i vid udstrækning om, at vi laver høringssvar til plansager og byggesager. Samarbejdet er tillidsfuldt, som I måske mærkede i forbindelse med optakten til generalforsamlingen her; men det viser sig også i små ting, som når planchefen i en mail, der ellers drejer sig om noget andet, slutter med at skrive: ”I er forhåbentlig opmærksomme på, at kommuneplanen er kommet i høring”. Det tyder på, at man gerne vil høre vores synspunkter. Tak for det!

Og apropos kommuneplanen, så fik vi lavet et høringssvar, selv om det er et stort værk at få overblik over, så man kan få de emner fundet frem, der er relevante for FBL at forholde sig

til. Høringssvaret blev afleveret her i september, og jeg vil gerne her nævne et par punkter fra det.

Planforslaget afgrænser Hjørring bymidte på en ny måde med en underdeling i fem kategorier. Foreningen har i mange år betragtet byens udstrækning år 1900 som nutidens bymidte. I kommuneplanforslaget har man derudover medtaget de nyere byggerier omkring Buen, Svanelundsbakken og Bispetorvet; men det fine, bynære kvarter omkring Toftegade, hvor husene er opført omkring år 1900, er ikke med. Hvis man ønsker den foreslåede afgrænsning, som vi i bestyrelsen ikke helt kan greje årsagen til, mener vi, at Toftegade også bør indgå.

En anden interessant ting i kommuneplanen er, at man vil udpege områder for koncentreret byliv. I disse områder vil man kræve, at bygningernes stueetage skal anvendes til detailhandel og lignende.

I Hirtshals omfatter området den grønne plads med den nederste del af Nørregade, den vestligste del af Jørgen Fibigers Gade samt et lille stykke af Hjørringgade. Bestyrelsen har foreslået, at området udvides til at omfatte et større stykke af Hjørringgade, så den tektoniske plads kommer med. Der er en charmerende variation af liv i bygningerne omkring pladsen, når man ser bort fra Slagter Winthers forladte bygning.

I Hjørring bliver den dejlige Stokbrogade ladt lidt i stikken. Den tilhører ikke den gamle bydel og den tilhører ikke området for koncentreret byliv; men som den krogede forbindelseskorridor den er mellem de to områder, kræver den efter vores mening særlig opmærksomhed.

Kommuneplanen er et vigtigt dokument at forholde os til, fordi det er den overordnede ramme for den kommunale administrations arbejde, og altså også for de områder, der ligger i vores forenings arbejdsfelt.

Sidste år fortalte jeg om, at vi efter opfordring fra kommunens side havde udarbejdet forslag til bygninger, der burde bevaringsudpeges, i forskellige kulturmiljøer. Her i foråret modtog vi så et forslag til temaplan om kulturarv, som er en slags opgradering af kommuneplanens afsnit om kulturarv. Blandt andet indeholdt det en udpegning af vores forslag til kulturmiljø omkring Norgesvej og Idræts Allé og en række af vores forslag til bevaringsudpegning af huse.

Forslaget er endnu ikke endeligt godkendt vistnok på grund af arbejdspress i administrationen; men vi håber på, at det også kan skyldes, at vi har afleveret et vægtigt høringssvar. Vi har ikke fornemmelse af, at der er politiske problemer omkring det. Forhåbentlig bliver det vedtaget som kommuneplantillæg af det nye byråd, og dermed bliver det en fulgyldig del af kommuneplanen.

Vores trægruppe har her i foråret færdiggjort et forslag til en kommunal træpolitik, som i maj blev sendt til teknisk direktør; det indgik også som en del af foreningens høringssvar vedr. kommuneplanen her i september. Træpolitikken er opdelt i 5 hovedpunkter: Bevaring

af træer, beskyttelse af særligt betydningsfulde træer, genplantning, artsvariation og gode vækstbetingelser. Om og evt. hvordan den måtte vinde genklang i kommunen, har vi ikke fået tilbagemelding om.

Årets beretning berører ikke – ud over denne korte sætning – det store SAVE-registreringsarbejde i Stationskvarteret, som Jørgen Gehl og Kristian Lindgren var hovedkræfter i, og som I fik præsenteret i optakten til generalforsamlingen.

Vores kontakt til og samarbejde med kommunens byggesagsafdeling er fortsat god. Det er rigtig glædeligt, at vi tidligt bliver taget med på råd, når der dukker sager om bevaringsværdige bygninger op. Vi har det seneste år siddet sammen med bygherre, arkitekt og embedsmænd i lidt forskellig kombination og set tegninger til UNO-banegårds indmarch i stationsbygningen, hvor vi ud over at være positive tillod os at forholde os kritisk til delingen af afgangshallen, selv om vi ellers normalt blot holder os til det udvendige. Vi har også været inde over ombygningen og restaureringen af Brinck Seidelins Gade 6-8, som efter alle solemærker at dømme bliver en fornem tilbageføring på gadesiden og meget veltilpasset tilbygning på bagsiden. Endelig har vi haft lejlighed til at se tegningerne for ombygningen af Skolegade 4 og 6. I den sag var det, så vidt vi har forstået, en del af handlen, at man politisk havde accepteret altaner på bygningerne. Med det som bundet udgangspunkt mener vi, at løsningen, vi så, er ganske acceptabel.

I landområderne ligger der ofte en gammel skolebygning tæt på kirken, så disse i sammenhæng udgør et lille kulturmiljø, selv om de ikke har fået det officielle kulturmiljø-stempel. I Vrensted ligger der et sådant miljø, som i øvrigt er en del af det større kulturmiljø ”Fortebyen Vrensted”. Der har vi talt kraftigt imod en ansøgt nedrivning af den ene ende af den gamle skole og brugt kulturmiljøbegrundelsen som argument. Vi har ikke fået fulgt op på, og er heller ikke blevet orienteret om, hvordan den sag er landet.

For en god måneds tid siden blev Hjørring Kommunes Arkitekturpris 2025 uddelt, og det er dejligt med en sådan opmærksomhed på det byggede miljø. Foreningen har sæde i priskomiteen, der træffer afgørelserne. Jørgen Gehl har repræsenteret os.

I år løftede vi øjenbryn, da et af de tre byggerier, der fik tildelt en pris, var betonbyggeri. Det er naturligvis ud fra mange arkitektoniske parametre et prisværdigt hus; men vi mener ikke, at man i 2025 med den klimadebat, der er, burde prisbelønne betonbyggeri uden at italesætte problematikken. Vi ser for os, at man ved næste prisuddeling i 2027 skal forholde sig til de maritime huse i Løkken og dermed betonproblematikken igen.

RELATIONEN TIL LANDSFORENINGEN

Forholdet til Landsforeningen vil jeg berøre kort.

Der har været indkaldt til møder med de lokale foreninger. Et i foråret i Odense, hvor flere, end man havde plads til, meldte sig. Så man lavede her i september et tilsvarende møde i

Viborg, hvor jeg deltog. Det er altid givende at møde ligesindede og erfare ligheder og forskelle i sagerne og måden at arbejde på.

Så har jeg også her hen over sommer og efterår deltaget i tre skærmmøder i en såkaldt ERFA-gruppe, hvor man har drøftet lokalforeningsproblematikker, Landsforenings udviklingsmuligheder og relationen mellem Landsforening og lokalforeninger.

Så er der i Landsforeningen de seneste år opstået fire nye lokale fællesskaber, som ikke er lokalforeninger, men kaldes afdelinger. På overfladen kan de ligne lokalforeninger; men de er helt anderledes funderet i organisationen. Dem kan man efter vores mening ikke have til at svæve frit i rummet, så FBL-Hjørring har fremsendt et forslag til vedtægtsændringer, der beskriver, hvad der er tale om. Der er stor sandsynlighed for, at forslaget bliver vedtaget på Landsforeningens generalforsamling på lørdag.

Og så er det forhåbentlig ikke gået jeres opmærksomhed forbi, at bladet ”by&land” gerne ville høre om vores forenings arbejde med det grønne. Artiklen blev bragt her i septembernummeret.

RELATIONEN TIL ANDRE

Vi har et fast samarbejde med Hjørring Folkeuniversitet, i hvis regi vi hvert år arrangerer to-tre forelæsninger – og gerne, hvis det giver mening, i samarbejde med museet med den ekstra bonus, at vi så sparer lokaleleje. Kirsten Holmsberg styrer med ”fast og venlig hånd” det arbejde. I foråret havde vi den 19. marts besøg af lektor emeritus Per Grau Møller, der forelæste om kulturmiljøer. Han er en af de mest vidende personer i landet på det område; men Folkeuniversitetet blev den aften rigtig meget til universitet og ikke særlig ”folket”. Det forsøgte vi hurtigt at råde bod på ved fjorten dage efter at lave et opfølgende arrangement, hvor vi fra bestyrelsen selv lavede en betydeligt mere jordnær gennemgang af de konkrete kulturmiljøer, som er udpeget i Hjørring Kommune.

Også i Folkeuniversitetsregi havde vi her 2. oktober besøg af arkitekt og arkitekturhistoriker Dorthe Bendtsen, der havde fokus på elementhusloven, der virkede i årene efter 2. verdenskrig. Hun havde glædeligvis gjort en del ud af at konkretisere sin forelæsning med Hjørring-eksempler.

Vi har en rigtig god relation til Museumsforeningen – museets støtteforening – som generøst orienterer sine mange medlemmer om vores arrangementer. Vi har konkret haft et tæt samarbejde om arrangementet 8. september i Kunstbygningen i Vrå, hvor landskabsarkitekt Rikke Juul Gram fra Schønherr indledte med at tale om, at den grønne omstilling skal gennemføres smukt, holdbart og i fællesskab. Derefter var der paneldebat med politikere og interessenter i vedvarende energi. Arrangementet sluttede med spisning. 90 deltog i arrangementet.

”Byrummonitor” er et nichemedie under Politiken. Det beskæftiger sig med arkitektur og bymiljø. Sidste efterår var en af redaktørerne på restaureringshåndværkerkursus ude på EUC og deltog også i vores reception i forbindelse med Hack Kampmann-skiltningen. I forbindelse med opholdet her skrev hun flere Hjørring-historier, bl.a. om Kampmann, kulturmiljøet ved Idræts Allé og Rema1000’s nedrivning af politistationen i Hirtshals.

Så har vi haft et samarbejde med Sct. Knudsbys Borgerforening, hvor jeg i forbindelse med en byvandring, borgerforeningen arrangerede 14. juni, skulle fortælle forsamlingen om Sct. Knudsby ud fra en bygnings- og landskabskulturel vinkel.

FORENINGEN INTERNT

Trods de mange samarbejdsrelationer, der er nævnt, laver vi også noget på egen hånd i foreningen. Jeg vil nævne træhjemmesiden, som er blevet lagt ind som en del af foreningshjemmesiden. Det var en opgave, vi tænkte, var forholdsvis overkommelig – sådan copy-paste-agtig – men det skulle vise sig at være anderledes. Niels Bendsen har stået for opgaven og brugt rigtig megen tid på den; men nu skulle det være i orden. Tak for indsatsen, Niels.

Så har vi lavet et medlemsarrangement med vores andet besøg på Børglum Kloster den 8. maj, hvor vi blev orienteret om, hvordan restaureringen af klosterkirken skred frem.

Den årlige byvandring, som fandt sted 21. maj i kvarteret ved Idræts Allé og Norgesvej, var så populær, at vi fik en opfordring fra et medlem og efterfølgende også fra anden side om at gentage den, hvilket vi gjorde 23. september med samme fine opbakning.

Vores skiltning af Hack Kampmanns bygninger var kun første fase af projekt ”Synliggørelse af arkitekter i Hjørring”. Charlotte Helsted er som projektleder klar til en ny runde, og vi har besluttet, at det nu skal dreje sig om Vejby Christensen, Lønborg Jensen og Jens Jakobsen med i alt 25-30 bygninger. En projektbeskrivelse er på trapperne, så fondsansøgningerne kan blive sendt.

Vi må også have gjort noget godt, når vi ser på foreningens medlemstal. Den 1. november havde vi nemlig 94 medlemskaber, mens det for et år siden var på 85. Så vi er i fremgang, og det ville være herligt, om vi i løbet af det kommende år kunne nå op på et trecifret antal.

FREMTIDEN

Hvad næste år byder på har vi ikke fuldt overblik over; men jeg kan dog fortælle noget og antyde andet.

Det ligger fast, at vi i Folkeuniversitetsregi, den 18. februar har et arrangement, hvor (vores egen) Jens-Christian Hansen forelæser om Hack Kampmanns arkitektur. Vi har derudover en forelæsning i støbeskeen til efteråret med arkitekt Lars Juel Thisis.

Det ligger også fast, at vi i et nyt samarbejde med Sct. Knudsby Borgerforening den 4. marts i Frysehuset skal fortælle om Hjørring og jernbaner. Det er Jens-Christian Hansen og mig, der er på i den forbindelse.

Derudover er vi tæt på en aftale i januar om et medlemsbesøg hos Dorthe Hansen i Tversted, hvis nye hus lige har fået kommunens arkitekturpris.

Det ligger også nærmest i kortene, at vi skal have et tredje og sidste besøg i Børglum klosterkirke, når den til foråret står færdigrestaureret.

Og mon ikke vi også finder på en byvandring til sommer.

Naturligvis fortsætter arbejdet med anden fase af ”Synliggørelse af arkitekter i Hjørring”, og så skal vi om et år igen dele ærestræ ud.

Og i den sammenhæng har vi konstateret, at pladerne ved træerne trænger til rengøring. Det ville være dejligt, hvis vi havde en gruppe, der ville påtage sig den opgave og bagefter over en kop kaffe glæde sig sammen over det nyttige arbejde.

Da vi gik i gang med SAVE-vurderingen af Stationskvarteret, lagde vi et arbejde, der var i sin spæde vorden, til side. Det skulle handle om, hvordan man smukt og nænsomt kan lave om- og tilbygninger på sit hus – alt efter stilart. Vi har talt lidt om at tage fat i den opgave igen.

AFSLUTNING

Vi får se, hvordan det går – som præsidenten overthere har for vane at sige. Der er sådan set nok at tage fat på, og der dukker givetvis også opgaver op under vejs.

Det var sådan, bestyrelsen har valgt at berette om årets arbejde, og jeg overlader hermed beretningen til generalforsamlingens behandling.